

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/36/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1415205643
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1415205643.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave vo veci starostlivosti o maloleté deti H.: H., nar. XX.X.XXXX, H., nar. X.XX.XXXX a Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, deti rodičov: matka - A.. Y. H., trvale bytom L., X. X a otec - A.. G. H., trvale bytom L., X. X, t.č. bytom L., R. X, zastúpený advokátom JUDr. Daliborom Kiselicom, so sídlom Bratislava, Nám. M. Benku 12, o nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní otca maloletých detí proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV č.k. 13P 97/2015-36 zo dňa 20.5.2015, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č.k. 13P 97/2015-36 zo dňa 20.5.2015 potvrdzuje.

odôvodnenie:

Okresný súd Bratislava IV uznesením č.k. 13P 97/2015-36 zo dňa 20. mája 2015 nariadil predbežné opatrenie, podľa ktorého je otec oprávnený sa s maloletými deťmi H., nar. XX.X.XXXX, H., nar. X.XX.XXXX a Y., nar. XX.XX.XXXX, predbežne stretávať každý párný kalendárny týždeň od soboty od 10,00 hod. do nedele do 18,00 hod. s tým, že odovzdávanie a preberanie maloletých detí bude prebiehať v mieste bydliska maloletých detí. Matka je povinná maloleté deti na styk riadne pripraviť. Vo zvyšku súd návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Súd návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Okresný súd rozhodol na základe podaného návrhu otca maloletých detí dňa 20.4.2015, ktorým otec žiadal, aby súd nariadil predbežné opatrenie a dočasne upravil styk s maloletými deťmi tak, že otec sa bude s maloletými deťmi stretávať každý párný týždeň v kalendárnom roku v sobotu od 8,00 hod. do nedele do 18,00 hod., počas letných prázdnin v mesiaci júl od 10,00 do 19,00 hod. v dňoch 1.7 a 15.7., v mesiaci august od 10,00 hod. do 19,00 hod. v dňoch 15.8 a 31.8., počas vianočných sviatkov od 10,00 hod. do 19,00 hod. v dňoch 27.12 a 2.1, počas jarných prázdnin párneho roka od 8,00 hod. soboty predchádzajúcej prvému dňu prázdnin do 18,00 hod. v nedeľu nasledujúcej po poslednom dni prázdnin, počas veľkonočných sviatkov nepárneho roka od 8,00 hod. Veľkonočného piatka do 18,00 hod. Veľkonočného pondelka s tým, že si otec prevezme maloleté deti a matke ich odovzdá v mieste bydliska detí. Matku žiadal zaviazat' na povinnosť maloleté deti na styk riadne pripraviť, pričom obaja rodičia budú povinní v prípade, že sa styk zo závažných dôvodov nebude môcť uskutočniť, oznámiť si navzájom túto skutočnosť najneskôr 48 hodín pred začiatkom styku, inak bezprostredne po jej vzniku.

Matka vo vyjadrení zo dňa 12.5.2015 navrhla, aby súd nariadil predbežné opatrenie a upravil styk otca s maloletými deťmi tak, že otec je oprávnený stretávať sa s deťmi každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od piatka od 16,00 hod. do nedele do 17,00 hod., každý rok počas letných prázdnin počnúc pondelkom druhého júlového týždňa od 10,00 hod. do nedele do 17,00 hod. tretieho júlového týždňa, každý rok počas vianočných sviatkov od 25.12. od 10,00 hod. do 26.12. do 17,00 hod., každý párný rok

počas veľkonočných sviatkov od štvrtka od 16,00 hod. do pondelka do 17,00 hod., každý nepárny rok počas jarných prázdnin od soboty od 10,00 hod. do soboty do 17,00 hod., pričom režim stretávania sa otca s maloletými deťmi každý páry víkend v roku neplatí počas obdobia od 1.7. do 1.8., počas jarných prázdnin, veľkonočných sviatkov a vianočných sviatkov. Otec je povinný v stanovenom čase vyzdvihnúť maloleté deti v mieste trvalého bydliska matky a matka je povinná maloleté deti na styk riadne pripraviť.

Otec návrh na nariadenie predbežného opatrenia odôvodnil tým, že s matkou maloletých detí sú manželia, ale vzhľadom na časté nedorozumenia a trvalý rozvrat, z ktorého dôvodu opustil spoločnú domácnosť, sa nevedia dohodnúť na úprave styku otca s maloletými deťmi. Otec uviedol, že o maloleté deti sa od ich narodenia starali spoločne obaja rodičia a obaja sa vedia o deti postarať, poznajú denný režim, návyky detí a majú s nimi vybudovaný rodičovský vzťah. Otec po upustení spoločnej domácnosti má záujem o starostlivosť o deti a stretávanie s nimi, ale matka mu v tom bráni a hľadá dôvody, aby mu nebolo umožnené pravidelne sa stretávať s maloletými deťmi. Deti k otcovi majú vytvorený silný citový vzťah, aj keď v súčasnosti v dôsledku správania sa matky sa ich postoj k nemu stáva postupne odmietavý. Matka negatívne zasahuje do styku s maloletými deťmi, koriguje ho podľa vlastných nálad a potrieb a tvrdí, že deti sú malé a ona vie najlepšie, čo potrebujú. Nerešpektuje žiadne jeho návrhy, bráni mu stretávať sa s deťmi viac ako pár dní mesačne a stretnutia podmieňuje ďalšími finančnými príspevkami na domácnosť. Od decembra 2014 sa mohol s deťmi stretnúť priemerne len 2 noci dvakrát do mesiaca a nadviazať kontakt s deťmi sa mu nepodarilo a vzťah detí k nemu začína byť rezervovaný, deti sú evidentne ovplyvnené negatívnym názorom matky a svojím postojom tak matka zničila vzťah medzi otcom a deťmi. Vyživovaciu povinnosť si riadne a včas plní a deťom poskytuje aj iné vecné plnenia. Deti sú počas pobytu u neho spokojné, veselé, chodia na prechádzky, učí sa s nimi, aj vzťah k nemu bez prítomnosti matky je spontánny a priateľský. Podľa názoru otca nie je v záujme maloletých detí vylúčiť jedného z rodičov pri výchove detí len preto, že manželstvo neplnilo očakávania matky. Matka sa vyjadrila, že otcom navrhované termíny stretnutia považuje za nepresné a chaotické a ak by mal otec skutočný záujem o styk s deťmi, stačilo, aby súhlasil s jej návrhom, čo sa však nestalo. Zvýšený záujem o deti otec prejavil len v posledných týždňoch, pričom o stretnutie s deťmi žiada nepravidelne a často na poslednú chvíľu. Matka nesúhlasila s tvrdením otca, že mu bráni v styku s maloletými deťmi a zdôraznila, že v jej návrhu ohľadne úpravy styku, ona navrhla pre otca širší styk, ako žiadal on. Kolízny opatrovník vo vyjadrení zo dňa 6.5.2015 uviedol, že je v záujme maloletých detí, aby deti mali vybudovaný vzťah s obidvoma rodičmi a preto odporúča dočasne upraviť styk otca s maloletými deťmi, pokiaľ nebude rozhodnuté vo veci o rozvode manželstva, s ktorým je spojené konanie o úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode.

Okresný súd v súlade s ustanovením § 74 a § 75 O.s.p. vyhovel návrhu otca maloletých detí a upravil styk s maloletými deťmi po tom, čo dospel k záveru, že v konaní bola preukázaná naliehavá potreba dočasnej úpravy pomerov rodičov maloletých detí a sú dané podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia a pri úprave styku otca s maloletými deťmi súd prihliadol na to, že rodičia maloletých detí nežijú v spoločnej domácnosti a maloleté deti sú vo faktickej starostlivosti matky a preto sa otec nemôže podieľať na sústavnej starostlivosti o deti. Preto je potrebné upraviť pomery rodičov tak, aby bol do vzájomných vzťahov vnesený určitý režim a pravidelnosť, čo zabezpečí, aby bolo zachované právo detí na oboch rodičov, ale aj právo otca, ktorý nemá deti vo svojej starostlivosti, na pravidelný kontakt s deťmi, čo je tiež v záujme maloletých detí. Súd upravil styk otca s maloletými deťmi od soboty od 10,00 hod. do nedele do 18,00 hod. a to každý právny týždeň v kalendárnom roku a takúto úpravu súd považuje za dostatočnú, preto aby zostali citové väzby medzi otcom a maloletými deťmi zachované a úpravu styku otca s maloletými deťmi počas letných a jarných prázdnin, veľkonočných a vianočných sviatkov súd ponechal na rozhodnutie vo veci o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode, ktorá bude vychádzať z dostatočne vykonaného dokazovania, na základe ktorého upraví súd styk otca s maloletými deťmi v celom rozsahu.

Proti uzneseniu okresného súdu podal odvolanie otec maloletých detí, ktorý nesúhlasil s rozhodnutím súdu a namietal, že uznesenie považuje za nedostatočné a v rozpore so záujmami maloletých detí. Namietal, že okresný súd sa pri rozhodovaní neriadil zásadou rovnosti práv a povinností oboch rodičov k maloletým deťom a pochybil, keď pri úprave styku počas bežného kalendárneho roka nedostatočne prihliadal na ustanovenie § 28 ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého obaja rodičia majú rodičovské práva a povinnosti v rovnakom rozsahu. Ďalej otec namietal, že súd sa nezaoberal otázkou vplyvu matky

na výchovu maloletých detí vo vzťahu k otcovi, i napriek tomu, že otec vo svojom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia označil spôsob vedenia výchovy maloletých detí zo strany matky za nevhodný, v dôsledku čoho sa deti postupne odcudzujú od svojho otca a nechcú byť v jeho prítomnosti. Takéto správanie detí je dôsledkom negatívneho vplyvu na deti zo strany matky spôsobené očierňovaním otca a vykresľovaním v negatívnom svetle. Vzťah detí voči otcovi tak postupne chladne. Otec tvrdil, že existuje reálna hrozba v prípade, ak by bol dočasne upravený styk s maloletými deťmi v rozsahu, ako vyplýva z výroku napadnutého uznesenia, nastane úplné odcudzenie maloletých detí od otca, pretože otec by sa nemal možnosť stretávať s deťmi v požadovanom rozsahu. Okresný súd sa nevysporiadal ani s námietkou otca, ktorý tvrdil, že matka negatívne zasahuje do styku otca s deťmi, koriguje ho podľa vlastných nálad a potrieb a tvrdí, že deti sú malé a ona vie najlepšie, čo potrebujú. Matka nerešpektuje žiadne návrhy otca, bráni mu stretávať sa s deťmi spoločne viac než pár dní mesačne, podmieňuje stretnutia ďalšími finančnými príspevkami na domácnosť. Počas obdobia od decembra 2014 sa otec mohol s deťmi stretávať v priemere dvakrát mesačne dve noci. Po odsťahovaní zo spoločnej domácnosti si otec zriadil novú domácnosť na adrese neďaleko spoločnej domácnosti detí, kde má dodnes prenajatý trojizbový byt, v ktorom má vytvorené všetky podmienky na to, aby tam mohol byť s deťmi. Deti majú osobitnú izbu, každé dieťa má vlastnú posteľ, miesto na učenie a hranie. Z uvedených dôvodov otec žiadal, aby odvolací súd odvolaniu vyhovel a nariadil predbežné opatrenie v tomto znení: Súd nariaďuje predbežné opatrenie, ktorým dočasne upravuje styk otca s maloletými deťmi tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý víkend začínajúci párnou sobotou v kalendárnom roku od 8,00 hod. do nedele do 18,00 hod., počas letných prázdnin v mesiaci júl v dňoch 1.7. od 10,00 hod. až 15.7. do 19,00 hod., v mesiaci august v dňoch 15.8. od 10,00 hod. až 31.8. do 19,00 hod. Počas vianočných sviatkov vždy v dňoch 27.12. od 10,00 hod. až 2.1. do 19,00 hod. Počas jarých prázdnin párneho roka od 8,00 hod. soboty predchádzajúcej prvému dňu prázdnin do 18,00 hod. a nedele nasledujúcej po poslednom dni prázdnin. Počas veľkonočných sviatkov nepárneho roka od 8,00 hod. Veľkonočného piatka do 18,00 hod. Veľkonočného pondelka s tým, že si maloleté deti prevezme a matke ich odovzdá vždy v mieste bydliska detí. Odporčyni súd ukladá povinnosť maloleté deti na styk riadne pripraviť, pričom rodičia sú povinní v prípade, že sa styk zo závažných dôvodov nebude môcť uskutočniť, oznámiť si navzájom túto skutočnosť najneskôr 48 hodín pred začiatkom styku, inak bezprostredne po jej vzniku.

K odvolaniu otca maloletých detí sa nevyjadrila matka, ani kolízny opatrovník maloletých detí.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 76 ods. 1 písm. f) O.s.p. predbežným opatrením môže súd uložiť účastníkovi najmä, aby niečo vykonal, niečo sa zdržal, alebo niečo znášal.

Predbežné opatrenie možno vydať pred začatím konania, alebo po začatí konania. V oboch prípadoch je možné ho nariadiť z dvoch dôvodov. Jedným je dočasná úprava právnych pomerov účastníkov a druhým je zabezpečenie výkonu súdneho rozhodnutia, ak by mal byť ohrozený. Spoločným znakom oboch typov predbežných opatrení je ich predbežný a dočasný charakter.

Z dočasného charakteru predbežných opatrení vyplýva, že pred ich nariadením nemusí súd zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné na vydanie konečného rozhodnutia vo veci samej. Nemožno ho však vydať iba na základe tvrdení navrhovateľa, bez osvedčenia aspoň základných skutočností umožňujúcich prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť dočasná ochrana a bez osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Navrhovateľ preto musí už v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia uviesť a opísať rozhodujúce skutočnosti odôvodňujúce vydanie predbežného opatrenia.

Predbežné opatrenie nie je konečným rozhodnutím a jeho účelom je dočasná úprava pomerov účastníkov. Neznamená to však, že by bolo možné predbežné opatrenie vydať len na základe návrhu bez toho, by boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že je tu nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Je pritom vecou navrhovateľa, aby sa v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a

pripojením písomných dôkazov uvedené skutočnosti osvedčil. Vydanie predbežného opatrenia z dôvodu potreby dočasnej úpravy pomerov je prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí alebo osvedčí právny vzťah medzi účastníkmi, ak tieto vzťahy vyžadujú dočasnú úpravu, ak táto dočasná úprava je potrebná, ak sa v právnych vzťahoch medzi účastníkmi nevytvorí nenávratný stav a ak s primeraným spôsobom nezasahuje do právnych vzťahov medzi účastníkmi.

Predbežné opatrenie v starostlivosti súdu o maloletých by malo byť krátkodobým provizóriom a nie konečným rozhodnutím vo veci samej.

Predbežné opatrenie upravujúce styk rodičov s deťmi musí byť použité s ohľadom na charakter a význam ním chráneného záujmu, ktorým je umožniť aj rodičovi, ktorý s dieťaťom trvalo nežije, pravidelný a čo najširší kontakt, pretože je to práve množstvo času, v ktorom možno realizovať aj neverbálne výchovné pôsobenie rodičov, tzv. výchova prítomnosťou či príkladom, ktorá ako je všeobecne známe je tou najúčinnějšíou výchovnou metódou.

V článku 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

V zmysle článku 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

Treba zdôrazniť, že rodič má právo sa s dieťaťom stykať. Ak by styk s rodičom negatívne vplýval na záujmy dieťaťa, alebo by tu existovala odôvodnená obava z tohto negatívneho vplyvu, súd po tomto zistení obligatórne styk maloletého dieťaťa s rodičom obmedzí alebo ho aj zakáže. Obmedzenie môže napríklad spočívať v určení kratšieho času pre styk dieťaťa s rodičom, než aké boli dohodnuté v dohode rodičov alebo určené skorším rozhodnutím súdu.

Existuje viacero faktorov pre rozhodnutie o tom, ktorému z rodičov má byť dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Medzinárodné pramene práva, európska judikatúra, ako aj slovenský Zákon o rodine už úplne jednoznačným spôsobom zmenili svoj postoj k postaveniu rodičov pri realizácii výkonu ich rodičovských práv a povinností. Pokiaľ rodič má záujem rovnocenne sa podieľať na výchove dieťaťa a nesprávne sa správa, potom je súd povinný využiť všetky zákonné prostriedky na to, aby mu jeho právo priznal a zabezpečil jeho riadnu realizáciu. Pri rozhodovaní o akejkoľvek otázke súvisiacej s výkonom rodičovských práv a povinností, treba aplikovať povinnosti, ktoré štátu vyplývajú z pozitívneho záväzku v rodinnoprávnych vzťahoch. Záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že aj ten druhý je dobrým rodičom. Akékoľvek prisvojovanie si práva na rozhodovanie o tom čo je, alebo nie je najlepším záujmom spoločného dieťaťa len jedným z rodičov je dôvodom jednak na využitie procesných prostriedkov na zmenu tohto nesprávneho postoja, jednak na zmenu rozhodnutia o zverení a to aj bez návrhu. Pokiaľ preferenčný rodič svoj negatívny postoj nezmení ani v dôsledku vykonaných opatrení súdu, potom je nevyhnutnosťou zmena nesprávneho výchovného prostredia, keďže v tomto prípade je jeho stabilita negatívom. Dáva záruky toho, že dieťa bude vychovávané v ovzduší nepriateľskom druhému rodičovi, bude manipulované, citovo vydierané, programované, alebo korumpované. Žiadna z týchto výchovných metód nemôže napomôcť dosiahnuť cieľ výchovy tak, ako to formuluje Dohovor o právach dieťaťa.

Odvolací súd sa stotožnil so záverom prvostupňového súdu, ktorý je vecne správny a po preskúmaní veci s prihliadnutím na dôvody podaného odvolania, dospel k záveru, že vzhľadom na skutočnosti, ktoré vyplývajú zo spisu a stav aký doteraz trvá medzi rodičmi maloletých detí je potrebné, aby súd dočasne upravil pomery účastníkov, teda rodičov maloletých detí a upravil styk otca s maloletými deťmi v súlade s ustanovením § 76 ods. 1 písm. f) O.s.p. a tiež v súlade so záujmom maloletých detí. Matka maloletých detí je pritom povinná rešpektovať práva otca na výkon jeho rodičovských práv a povinností a zo strany otca je potrebné, aby rešpektoval nariadené predbežné opatrenie a vykonával svoje rodičovské práva tak, aby neboli ohrozené záujmy maloletých detí. Nedorozumenia a hádky medzi rodičmi maloletých detí majú nepriaznivý vplyv na vývoj maloletých detí. Odvolací súd v tej súvislosti dáva do pozornosti ustanovenie článku 18 Dohovoru o právach dieťaťa, podľa ktorého základným zmyslom starostlivosti rodičov, musí byť záujem dieťaťa. Starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodiča a rodič má právo sa s dieťaťom stykať, ale ak by styk s rodičom negatívne vplýval na záujem dieťaťa súd styk maloletého

dieťaťa s rodičom môže obmedziť, alebo ho aj zakázať a môže obmedziť styk a určiť kratší čas pre styk dieťaťa s rodičom, než ako bolo určené skorším rozhodnutím súdu.

V danom prípade je napadnutým uznesením okresného súdu upravený styk detí s otcom v záujme maloletých detí a rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne. Námietka otca maloletých detí v podanom odvolaní, že matka mu neumožňuje styk s deťmi a preto podáva odvolanie, nie je opodstatnená pri určení rozsahu styku otca s maloletými deťmi v rozhodnutí súdu, ale mohla by byť dôvodom pre zmenu výchovného prostredia maloletých detí, pretože ako bolo už uvedené vyššie, akékoľvek prisvojovanie si práva na rozhodovanie o tom čo je, alebo nie je najlepším záujmom spoločného dieťaťa len jedným z rodičov, je dôvodom jednak na využitie procesných prostriedkov na zmenu tohto nesprávneho postoja, jednak na zmenu rozhodnutia o zverení a to aj bez návrhu. Pokiaľ preferenčný rodič svoj negatívny postoj nezmení ani v dôsledku vykonaných opatrení súdu, potom je nevyhnutnosťou zmena nesprávneho výchovného prostredia, keďže v tomto prípade je jeho stabilita negatívom. Dáva záruky toho, že dieťa bude vychovávané v ovzduší nepriateľskom druhému rodičovi, bude manipulované, citovo vydiierané, programované, alebo korumpované.

Nariadenie predbežného opatrenia je podľa zákonných predpokladov uvedených v Občianskom súdnom poriadku prípustné a opodstatnené vtedy, ak sa tvrdí a osvedčí, že sú tu právne vzťahy medzi účastníkmi, že tieto právne vzťahy vyžadujú dočasnú úpravu, že táto dočasná úprava je potrebná, že sa v právnych vzťahoch medzi účastníkmi nevytvorí nenávratný stav a že sa neprimeraným spôsobom nezasahuje do právnych vzťahov medzi účastníkmi a že účastník nie je obmedzený spôsobom neprimeraným povahe veci. Pri rozhodovaní o nariadení predbežného opatrenia súd skúma aj to, či návrh je prípustný z hľadiska ústavno-procesných princípov platných v civilnom procese, či je opodstatnený z hľadiska ochrany ústavou zaručených práv a slobôd, ktoré by mohli byť obmedzené, vylúčené, alebo suspendované výrokom predbežného opatrenia.

K námietke otca maloletých detí v podanom odvolaní, že súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré tvrdil v súvislosti s návrhom matky na nariadenie predbežného opatrenia a tiež namietal, že z odôvodnenia uznesenia nie je jasné, prečo si súd osvojil tieto nepodložené tvrdenia matky a tvrdeniam otca nevenoval žiadnu pozornosť a tiež akou úvahou súd dospel bez ďalšieho k záveru, že tvrdenia matky sú pravdivé a tvrdenia otca nie sú pravdivé, pričom na tvrdenia otca súd odmietol prihliadnuť ešte pred tým, než sa vôbec s nimi oboznámil. Súd preto odôvodnil rozhodnutie len tým, že si osvojil tvrdenia matky o agresívnom a manipulačnom správaní otca, ktoré tvrdenie nemá relevantnú oporu v predložených dôkazoch.

V súvislosti s uvedenou námietkou otca maloletých detí, ktorá sa týka nedostatočne vykonaného dokazovania pred rozhodnutím o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, odvolací súd poukazuje na to, že už v návrhu na vydanie predbežného opatrenia, podaného pred začatím konania, musí byť zrejmé, čoho sa mieni navrhovateľ v budúcom konaní domáhať. Pri zisťovaní skutočností potrebných pre nariadenie predbežného opatrenia, nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený pre dokazovanie. Neznamená to však, že predbežné opatrenie možno vydať len na základe návrhu bez osvedčenia aspoň základných skutočností potrebných pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana.

Základným predpokladom prípustnosti a dôvodnosti predbežného opatrenia je tvrdenie a osvedčenie existencie právneho vzťahu medzi účastníkmi konania a nevyhnutnosť dočasnej úpravy právnych vzťahov medzi nimi. Predbežné opatrenie plní funkciu prostriedku regulujúceho právne vzťahy na obdobie po jeho vydaní a má preto výrazný preventívny zmysel i účinok, ktorý v naliehavých prípadoch môže zamedziť i vzniku škody, alebo inej ujmy a ak k nej došlo, predbežným opatrením je možné zabrániť jej rozširovaniu. Vydanie predbežného opatrenia vo všeobecnosti teda predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva a aby neboli vážnejšie pochybnosti o potrebe predbežnej úpravy a podmienkou pre jeho vydanie je osvedčenie, že bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy pomerov by bolo právo niektorého z účastníkov ohrozené. V každom prípade je však potrebné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana. Predbežné opatrenie má teda charakter provizórneho riešenia vzťahov medzi účastníkmi a má miesto vtedy a tam, kde v konkrétnom prípade je odôvodnená obava, že jeho nenariadením by sa podstatne zhoršila právna pozícia navrhovateľa v danom právnom vzťahu.

Účelom predbežného opatrenia v konaní o výchove maloletých detí je dočasná úprava pomerov budúcich účastníkov konania, resp. ochrana potenciálneho výkonu rozhodnutia, ktorý by mohol v budúcnosti byť ohrozený. Osobitosť inštitútu spočíva v skutočnosti, že ide o súdnu úpravu, avšak pred vydaním rozhodnutia vo veci samej. Toto opatrenie má mať výnimočný charakter, v prípade rozhodnutí o výchove maloletých detí má svojim spôsobom smerovať k ich „prežitiu“. Z tohto hľadiska právna úprava zodpovedá Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý zaraďuje právo na prežitie medzi právami dieťaťa na popredné miesto.

V zmysle článku 41 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností, alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi.

V danej veci súd prvého stupňa rozhodol správne, keď vo veci nariadil predbežné opatrenie, ktorým upravil práva a povinnosti rodičov k maloletým deťom, pretože je potrebné stabilizovať vzťahy medzi rodičmi ohľadne výchovy a starostlivosti do skončenia konania vo veci o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom.

Predbežné opatrenie v oblasti starostlivosti súdu o maloletých je len krátkodobým provizóriom a nie konečným rozhodnutím vo veci samej. Nedôvodná je preto námietka otca, že okresný súd nesprávne rozhodol, keď nevyhovel návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v celom rozsahu. V súvislosti s touto námietkou je potrebné poukázať na účel inštitútu predbežného opatrenia, ktorým je len dočasná úprava práv a povinností účastníkov a tiež podľa § 75 ods. 6 O.s.p. súd môže vydať rozhodnutie o predbežnom opatrení aj bez výsluchu účastníkov a bez nariadenia pojednávania. Preto pokiaľ okresný súd v predbežnom opatrení upravil práva a povinnosti rodičov len v nevyhnutnom rozsahu, bez vykonaného dokazovania a výsluchu rodičov, nemožno predmetné uznesenie považovať za rozhodnutie vo veci o úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva. V uvedenom konaní vo veci súd rozhodne okrem iného aj o styku otca s maloletými deťmi, na základe výsluchu rodičov a vykonaného dokazovania, v ktorom otec predloží svoj návrh a bude mať možnosť vyjadriť sa a predniesť svoje požiadavky a námietky. Preto v tomto procesnom inštitúte, ktorým je predbežné opatrenie, nemožno vyčítať súdu, že dostatočne nevyhodnotil skutkový stav a nerozhodol podľa predstáv otca maloletých detí.

Odvolačný súd s prihliadnutím na uvedené zastáva názor, že pokiaľ otec žiadal upraviť dočasne pomery rodičov maloletých detí navrhovaným predbežným opatrením, postup súdu bol v súlade s § 75 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, ktorý upravuje predpoklady nariadenia predbežného opatrenia.

Nemožno tiež prisvedčiť tvrdeniu otca maloletých detí v podanom odvolaní, že okresný súd nedostatočne prihliadol na ustanovenie § 28 ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého obaja rodičia majú rodičovské práva a povinnosti v rovnakom rozsahu, pretože uvedeným hmotnoprávnym ustanovením sa bude súd zaoberať a z neho vychádzať pri rozhodovaní vo veci samej. Za súčasného stavu okresný súd pri nariadení predbežného opatrenia vychádzal z toho, že maloleté deti sa nachádzajú v starostlivosti matky, otec sa odsťahoval zo spoločnej domácnosti a pri rešpektovaní daného stavu má otec právo sa s deťmi stretávať a teda právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť a matke vzniká povinnosť toto právo otcovi umožniť realizovať.

Odvolací súd pre doplnenie uvádza, že vo výchove dieťaťa majú rozhodujúcu úlohu rodičia a obsahom ich práva vychovávať, je v prvom rade právo a povinnosť chrániť záujmy dieťaťa, ďalej tiež riadiť a usmerňovať jeho konanie a vykonávať nad ním dohľad, právo mať dieťa u seba, resp. určiť miesto jeho pobytu a právo osobne sa o dieťa starať. Právo mať dieťa u seba je ústavným vyjadrením zásady, že starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona. Zásahy do práva rodiča mať dieťa u seba možno teda vykonať len na základe zákona a rozhodnutím súdu. Okrem násilných zásahov do práva rodiča mať dieťa u seba (väzba rodiča, alebo dieťaťa, ochranná výchova, výchovné opatrenie, náhradná starostlivosť) sa toto opatrenie redukuje tiež fakticky v dôsledku skutočnosti, že rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú. Pretože obom rodičom patrí výkon rodičovských práv a povinností v rovnakej miere a dieťa nemôže byť súčasne členom dvoch domácností, je v takomto prípade nevyhnutné aj právne rozhodnúť, ktorému z rodičov zostane toto právo zachované v plnej miere a dieťa mu bude zverené do osobnej starostlivosti a ktorému z rodičov sa právo osobne sa o dieťa starať odoberie a vznikne mu úplne nové právo a to právo styku s dieťaťom. Právo styku bude tomuto rodičovi poskytovať priestor na to, aby zabezpečoval výchovu dieťaťa tak, ako mu to ukladá Zákon o rodine.

Odvolací súd k námietke otca maloletých detí v podanom odvolaní, v ktorom vytýkala okresnému súdu, že vo veci rozhodol bez dostatočne zisteného skutkového stavu, poukazuje na ustanovenie § 75 ods. 6 O.s.p. podľa ktorého súd môže vydať rozhodnutie o predbežnom opatrení aj bez výsluchu účastníkov a bez nariadenia pojednávania. Tiež podľa § 75 ods. 4 O.s.p. o predbežnom opatrení musí súd rozhodnúť najneskôr do 30 dní po doručení návrhu, v prípadoch uvedených v § 76 ods. 1 písm. b/ O.s.p. tak musí urobiť do siedmich dní, v prípadoch uvedených v ustanovení § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p. tak musí urobiť najneskôr do 48 hodín a v prípadoch uvedených v ustanovení § 75a tak musí urobiť do 24 hodín od doručenia návrhu.

Z uvedeného vyplýva, že pri prijímaní takéhoto opatrenia, ktoré je opatrením dočasným a predbežným, prevláda požiadavka rýchlosti konania nad úplným preukázaním uplatneného nároku. Aj v konaní o predbežnom opatrení musí súd hodnotiť vykonané dôkazy, pritom (pri súčasnom preukázaní potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov) rozhodne skutočnosti, (predovšetkým nárok sám) nemusia byť spoľahlivo preukázané. K nariadeniu predbežného opatrenia stačí, ak sú tvrdené skutočnosti aspoň osvedčené, t.j. ak sa javia aspoň pravdepodobnými. Procesnú zodpovednosť v uvedenom smere nesie navrhovateľ predbežného opatrenia.

Zákon preto nepredpokladá, že súd bude pri rozhodovaní o predbežnom opatrení vykonávať dokazovanie a naopak, vo vedomí, že výsluchom účastníka konania, proti ktorému návrh na nariadenie predbežného opatrenia smeruje, by mohol byť zmarený účel uvedeného opatrenia; v ustanovení § 75 ods. 6 O.s.p. výslovne formuloval zásadu, že účastníci nemusia byť pred rozhodnutím o návrhu na predbežné opatrenie vypočutí a rovnako, že súd nemusí nariadiť pojednávanie. Pri samotnom osvedčovaní nároku (na základe predložených listín) potom nie je treba dôsledne dodržiavať tie formálne požiadavky, ktoré zákon ukladá pri dokazovaní, vrátane požiadavky, aby sa druhá strana sporu mohla pred rozhodnutím o predbežnom opatrení k obsahu listín, z ktorých bude súd robiť záver o tom, či sú splnené predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia, vyjadriť.

Zo zákonného ustanovenia (§ 75 ods. 6 O.s.p.) treba vyvodiť, že účastníci nemusia byť vypočutí, a že súd pri nariadení predbežného opatrenia nemusí nariadiť pojednávanie, pretože sa nejedná o prejednanie veci samej. Citované ustanovenie je práve výnimkou zo zásady ustanovenej v § 18 a § 115 O.s.p. Súd o návrhu na vydanie predbežného opatrenia rozhoduje aj bez výsluchu účastníkov, tým je daná možnosť súdu rozhodnúť o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia aj bez toho, že by sa účastníci k návrhu predbežného opatrenia priamo a ústne vyjadrili. Takýto postup v konaní umožňuje súdu vychádzať z predpokladov, ktoré osvedčujú dôvodnosť takéhoto návrhu, bez toho, aby nariadil pojednávanie, alebo vypočul účastníkov.

Odvolací súd preto uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 odsek 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.